

BUITEN

4^E JAARGANG N^O. 19.

ZATERDAG 7 MEI 1910.

Foto Aug. F. W. Vogt.

OMGEVING VAN GENNEP. WEG NAAR DE RUINE.

INHOUD:

OMGEVING VAN GENNEP. ILLUSTRATIE	BLZ. 217
OVERZICHT VAN DE WEEK.	218
DE STERRENHEMEL IN MEI, DOOR A. A. N.	218
DE BOLGEWASSEN OP HET TERREIN VAN DE BLOEMEN- TENTONSTELLING TE HAARLEM, DOOR J. J. KRUYFF	219
SNEEUWKLOKJES (GEDICHT), DOOR N. VOERMAN	219
DE HOOGSTE BERGEN DER AARDE, DOOR X., GEÏLL. BLZ. 220—224	
HET FEEST VAN SINT JORIS (SLOT), D. A. F. V. BEURDEN BLZ. 221	
BOEREN-THEEVISITE, DOOR G.	223
HARDDRAWERS, DOOR DUVAL VERWEY, GEÏLLUSTREERD	224
VARIA.	225
FRUITTEELT, DOOR C. S., GEÏLLUSTREERD	225
NATIONALE BLOEMENTONSTELLING TE HAARLEM, IV, DOOR E. TH. W.	227
LANGS DIJKEN EN WEGEN, DOOR J. VIJVERBERG, GEÏLL.	228

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74-76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

25 APRIL. Het nieuwe Engelsche militaire luchtschip in het kamp van Aldershot vernield door den storm.

Onweders en koude berokkenen ontzaglijke schade aan den katoenogst in Amerika.

Gevechten tusschen de Turksche troepen en de Albaneesche opstandelingen.

26 APRIL. De Noorsche dichter en patriot Björnsterne Björnson te Parijs overleden.

27 APRIL. Dood van mr. R. Melvil baron van Lynden, oud-minister van buitenlandsche zaken.

Het Engelsche Lagerhuis neemt de begroting in derde lezing aan.

28 APRIL. Promotie honoris causa van D. F. Scheurleer, schrijver van werken over muziekgeschiedenis.

Constituierende vergadering van de vereeniging „Het Oranje-Kruis” te Amsterdam onder leiding van prins Hendrik.

De Franschman Paulhan vliegt in 4 uur 9 min. van Londen naar Manchester, een afstand van 300 K.M., en wint daarmee den *Daily Mail*-prijs van £ 10.000.

De Fransche minister Pichon zegt in den ministerraad, dat de Kreta beschermende mogendheeden het eens zijn over de maatregelen die genomen moeten worden.

29 APRIL. Oud-president Roosevelt bezoekt het land zijner voorvaderen. Na een audietie op Het Loo, wordt hij met groote geestdrift te Amsterdam ontvangen.

De stakers in de bouwvakken te Amsterdam besluiten, den strijd met de grootste kracht voort te zetten.

Het Pruisische Heerenhuis neemt met een meerderheid van 46 stemmen de kiesrechtwijziging aan in den vorm waarin de regeering het wenschte.

De Engelsche begroting door den koning geteekend, en daardoor wet geworden, precies een jaar nadat zij werd ingediend.

30 APRIL. De eerste verjaardag van prinses Juliana feestelijk gevierd.

Opening der koloniale tentoonstelling in het Congo-Museum te Brussel.

Publicatie van het wetsontwerp betreffende het vetorecht van het Hoogerhuis; het is geheel gebaseerd op de door het Lagerhuis aangenomen veto-moties.

De Turksche Kamer weigert de toelage aan de echtgenooten der keizerlijke prinsessen; de regeering wil de kabinetsquaestie stellen.

1 MEI. Opening der Electriciteitstentoonstelling te Dordrecht. De eerste Mei verloopt te Parijs rustig, de aangekondigde betooging in het Bois de Boulogne gaat niet door, en de troebelen waarvoor men vreesde, zijn uitgebleven.

2 MEI. Tweede bezoek van oud-President Roosevelt aan Amsterdam.

DE STERRENHEMEL IN MEI.

HET volgende overzicht geeft den stand der *Sterrenbeelden* in den vóórvond (omstreeks 9 uur):
Zenith: Grootte Beer, Boötes, Draak, Jachthonden;
Noorden: Andromeda, kleine Beer, Cassiopeia, Cepheus, Giraffe, Hagedis, Perseus;
Oosten: Arend, Draak, Hercules, Lier, Ophiuchus, Pijl, Vos, Zwaan;

Zuidoosten: Kroon;

Zuiden: Beker, Hoofdhaar van Berenice, Maagd, Raaf, Schorpioen, Slang, Waterslang, Weegschaal;

Zuidwesten: Leeuw, Sextant;

Westen: Kleine Hond, Kreeft, kleine Leeuw, Lynx, Tweelingen;

Noordwesten: Wagenman.

De *Melkweg* zal in den vóórvond nauwelijks de aandacht trekken. Tegen middernacht evenwel, als het sterrenbeeld Zwaan hooger staat, levert hij bij afwezigheid van maneschijn een prachtige aanblik op.

Voor de waarneming van *Zodiakaallicht* en *Gegenschein* is de maand Mei zeer ongunstig. Ook voor *Algolminima* is het seizoen ongeschikt: in de korte nachten van Mei en Juni staat het sterrenbeeld Perseus, waartot de ster Algol behoort, te laag.

De *tijdsvereffening* bereikt half Mei een zwak maximum van 3 minuten. De heele maand is de zon een paar minuten bij de klok voor.

Na middernacht verschijnen er in de eerste dagen van Mei vallende sterren, die, naar hun straalpunt in den Waterman, *Aquariden* worden genoemd.

Mercurius is, als dit nummer verschijnt, door zijn hooge declinatie onder bijzonder gunstige voorwaarden zichtbaar. Den 1^{en} Mei ging de planeet ongeveer twee uur en een kwartier na de zon onder; den 9^{en} nog volle twee uur. Na dien datum verdwijnt zij vrij snel in de avondschemering. Men trekke na zonsopgang een denkbeeldige lijn van de zon — welke plaats nog wel ten naaste bij te schatten is, ook al is zij onder den horizon — naar de heldere ster Castor. *Mercurius* snijdt van deze lijn, waarop men ook de ster β van den Stier vindt, ongeveer één derde, van de zon uit gerekend, af.

Venus is nog als morgenster zichtbaar; zij trekt zich langzaam in de morgenschemering terug. Daar deze planeet in ongeveer 19 maanden haar synodischen omloop, d. i. haar omloop ten opzichte van de zon, aan den hemel volbrengt, kan men nu een herhaling verwachten van wat October 1908 te zien gaf (zie „Buiten” II No. 40), althans wat de schijngestalte, nu „voller dan Laatste Kwartier” betreft en de grootte der schijf, die evenals toen ook nu sterk afneemt, namelijk van 22" tot 17". Het verschil in jaargetijde maakt echter nu de omstandigheden voor de waarneming veel ongunstiger. Evenals *Mercurius* en het *Zodiakaallicht* kan ook *Venus* aan den morgenhemel het best in den herfst worden waargenomen, terwijl zij als avondster in het voorjaar op haar mooist is. De verklaring hiervoor, die ik ook vroeger al eens gaf („Buiten” I No. 17) is te zoeken in het feit, dat de ekliptika, waarin de lange as van het *Zodiakaallicht* ligt, en waarin ook *Mercurius* en *Venus* zich, althans nagenoeg, bewegen, in het najaar vóór zonsopkomst op den Oosterhorizon, in het voorjaar daarentegen na zonsopgang op de Westerkim vrij steil helt.

Mars blijft nog steeds aan den avondhemel zichtbaar; haar snelle oostwaarsche beweging heeft de planeet nu in het sterrenbeeld Tweelingen gebracht, dat eerst tegen Juni in de schemering verdwijnt.

Jupiter prijkt bijna den ganschen nacht aan den hemel.

Saturnus is niet waarneembaar.

De Nieuwe Maan van 9 Mei brengt een *Zoneklips*, die alleen in Australië en in een deel van onze Oost-Indische Koloniën zichtbaar is: op Tasmania kan een totale verduistering worden waargenomen.

Een halve maand later zal de Volle Maan totaal verduisterd worden, en wel in den vroegen morgen van 24 Mei. Ook deze *Maaneklips* is voor Nederland zooland niet geheel, dan toch bijna onzichtbaar. Als de maan de aardschaduw bereikt, even over vier uur, is zij voor Nederland al ondergegaan. Misschien zal de intrede in de halfschaduw, even vóór drie uur, te zien zijn. Amerika zal een zeer gunstige gelegenheid hebben het verschijnsel waar te nemen.

De *Komeet van Halley* heeft, als dit nummer verschijnt, juist haar grootste Westelijke elongatie aan den hemel bereikt. Omstreeks 6 Mei valt de gunstigste tijd om de komeet als morgenster waar te nemen. Het is echter de vraag, of men haar zonder bijzondere hulpmiddelen gemakkelijk vinden zal. Haar helderheid valt voorloopig nog al tegen. Zij blijft, ten minste voor sterrenwachten van het Noordelijke halfrond, te lang in de schemering hangen. Als zij hoog genoeg is gekomen en zich wat uit de dampen en de heiligheid van den horizon heeft losgemaakt, is de schemering meestal al te helder geworden.

Tot nu toe (30 April) hebben wij de komeet te Utrecht pas tweemaal goed in een binocle kunnen zien. Intusschen wordt zij aldoor veel helderder en het is in het geheel niet onmogelijk, dat men bij zeer doorzichtige lucht, b.v. na regenval, dezer dagen de komeet kan vinden, als men omstreeks drie uur met een binocle naar den Oosterhorizon tuurt. Men vergelijke het artikel van den heer v. d. Bilt in No. 15.

Na half Mei, als de komeet avondster is, zijn de omstandigheden ongetwijfeld veel beter. Weliswaar wordt de komeet op

zich zelf beschouwd wat zwakker, maar daartegenover staat, dat zij de aarde nu zeer snel nadert.

In het hier volgende lijstje heb ik voor 19—21 Mei aangegeven, hoeveel later de komeet ondergaat dan de zon.

	Komeet na zon onder	Opkomst maan na zons- ondergang
19 Mei	0 u. 40 m.	—
20 „	1 33	—
21 „	2 18	—
22 „	2 46	—
23 „	3 4	—
24 „	3 16	0 u. 41 m.
25 „	3 21	1 49
26 „	3 25	2 50
27 „	3 26	—
28 „	3 26	—
29 „	3 26	—
30 „	3 25	—
31 „	3 23	—

Voor 24, 25 en 26 Mei is in de laatste kolom ook opgegeven hoeveel tijd er tusschen den ondergang der zon en de opkomst der maan verloopt. De maan is in den vroegen ochtend van 24 Mei vol (vgl. wat hier boven omtrent de maansverduistering werd gezegd). Tot 24 Mei is de komeet niet anders dan bij maanlicht te zien. Ook al wacht men na zonsondergang het einde der helderste schemering af, dan nog zal dit maanlicht hinderen. Er is dus pas na 24 Mei sprake van de komeet aan een vrij donkeren nachthemel te zien. Den 27^{en} Mei komt de maan pas op, als de komeet al is ondergegaan. Wie 25 Mei en volgende dagen van half tien tot half elf mooi helder weer heeft, kan de komeet bewonderen, zonder veel last van schemering of maneschijn te hebben.

Intusschen mag niet uit het oog worden verloren, dat de komeet na 20 Mei sterk in helderheid afneemt. Het is dus ondanks het maanlicht niet onwaarschijnlijk, dat zij 21 of 22 Mei den meesten indruk zal maken.

De Heer van der Bilt zal voor 25 Mei nog een kaartje in „Buiten” plaatsen. A. A. N.

De bolgewassen op het terrein van de bloemententoonstelling te Haarlem.

HEBBEN wij in een paar vroegere artikelen de bolgewassen behandeld, die in de gebouwen te zien waren; het wordt nu tijd eens een blik te werpen op de bloemen in den vollen grond geplant. Het koude en schrale weder heeft den bloei der bollen buiten lang tegengehouden, maar nu beginnen ook deze het hunne bij te dragen tot versiering van het uitgestrekte terrein. Wel zijn de Tulpen nog achterlijk, de vroegste zijn pas in bloei, maar de Hyacinten en Narcissen dragen het feestkleed en geven onder en tusschen de mooie boomen van den Hertenkamp fraaie kleurenmassa's en verrassende kleureffecten te zien. Later als alles weder tot den vorigen toestand is teruggekeerd, zal het moeilijk vallen, de oude weideplaats der herten zich zonder bloemen voor te stellen. Men zou kunnen wenschen: ach! kon het hier elk voorjaar zoo mooi zijn!

Van de Hyacinten door de afdeling Lisse geplant, is reeds met een enkel woord gesproken, maar ze zijn nadere beschouwing ten volle waard. Ziet eens hoe de heldere blauwe kleur van de *Queen of the Blue* tot haar recht komt naast het geel van *Yellow Hammer* en het vurige rood van *Roi des Belges*, getemperd door het wit van *Madame van der Hoop*.

In het midden van het eerste parterre is een stervormig perk tulpen aangebracht met een middelstuk van *Fritillaria imperialis* (Keizerskroon), dat nu reeds, hoewel de tulpen nog niet bloeien, daar een mooi effect maakt. De gunstige plaats aan de afdeling Lisse toegewezen, is ten volle aan haar besteed, zij maakt er een goed gebruik van. Links van het parterre, tegenover de tentoonstellingsgebouwen, heeft de afdeling Hillegom getracht door eene hyacintenbeplanting een Irisbloem na te bootsen. In hoeverre haar dit gelukt is, kan iemand, die meer aesthetisch ontwikkeld is dan ik ben, misschien beoordeelen, maar tot nu toe kan ik het niet mooi vinden. Van den beganen grond is het beeld in zijn geheel niet in zich op te nemen, men zou daarvoor op een verhevenheid moeten staan. De ontwerping en de planting hebben zeker veel hoofdbreken en moeite gekost, maar of die evenredig zijn aan het bereikte resultaat, schijnt mij toe betwistbaar te zijn.

Verder wandelende, ziet men een mooie beplanting van *Fritillaria imperialis*, waaronder ook de bontbladige voorkomt, geflankeerd door eene verdienstelijke inzending van Narcissen. De *Fritillaria* is een plant met edelen habitus; zij moest in de tuinen veel meer gebruikt worden, ook omdat ze niet veel-eischend en volkomen winterhard is, zoodat de bollen eenige jaren kunnen blijven staan.

Het parterre rondwandelende en het eerste pad inslaande, ziet men ter weerszijden medaillonsgewijze in het gras geplant mooie vroege tulpen, waarachter twee lintvormige bedden witte Hyacinten *Mimi* en vroege rose Tulpen *Le Matelas* zijn aangebracht, wat zeer goed voldoet.

Onder de vroege tulpen mogen als zeer mooi vermeld worden *Jenny* rood, *Vermillon brillant* scharlaken, *Golden Queen* geel, *Grace Darling* scharlaken, *President Lincoln* paars en *Proserpine* rosepaars.

Zet men de wandeling voort dan heeft men aan beide zijden van het pad, Trosnarcissen (*Narcissus polyanthus*) afgewisseld door Tulpen, *Muscari botrioides* (Druifjes), *Fritillaria meleagris* (Kievitsbloem) en komt te staan voor een verbreding van het terrein, waar tal van mooie perken met Trompet Narcissen, Tulpen en Hyacinten bezet, het oog boeien. Eene beschrijving van al deze perken zou te veel plaats vereischen. Noodzakelijkerwijze moeten wij ons beperken tot het allermooiste.

Men ziet daar prachtige vakken beplant met de goudgele tulp *Golden Queen*, de rose *Le Matelas* en een keurig perk uit witte, gele en bruine Tulpen bestaande, waarvan de bruine vooral, die *Koning van Holland* heet, mooi is, het geheel is omgeven door een rand bontbladerige tulpen. De inzender van deze fraaie tulpen was de Heer I. van 't Hof te Akersloot.

Als de geschiktste Hyacinten voor perkbeplanting worden de volgende vermeld: *Sir William Mansfield* paars, *Ornament rose*, rose, *L'innocence* wit, *Roi des Belges*, scharlaken, *Mimi* wit, *City of Haarlem* geel, *Perle brillante* lichtblauw, *Lady Derby* rose, *Rosy Gem* rose, *Lord Macaulay* rood en *Queen of the blue* lichtblauw. Mooie Trompet Narcissen zijn vertegenwoordigd door de variëteiten, *Cornelia*, *Sunflower*, *Queen Emma*, *Goldfinch*, van *Waveren's Giant*, *Emperor*, *Empress*.

Trosnarcissen: *Newton* geel, *Mont Cenis* wit, *Bazelman major* wit, *Prinses Juliana* geel en tal van andere. De grootste inzenders in dezen hoek zijn de afdeelingen Beverwijk, Uitgeest en Naaldwijk en de firma's M. van Waveren en Grullemans. Als men het aardige rustieke bruggetje overgaat, vindt men van de laatstgenoemde inzenders perken met een gemengde beplanting van allerlei vroeg en laat bloeiende bolgewassen, waaronder ware juweeltjes voorkomen, die de aandacht van tuinliefhebbers ten volle waard zijn. Bij mijn bezoek bloeiden daar *Erythronium californicum* *Anemone ranunculoïdes* geel en *A. blanda*, licht paars, *Tulipa Saxatillus*, *pulchellus*, *prestans* en *Eicheri*, eenige zeer mooi *Primula's* en tal van andere, die tot verfraaiing van tuinen kunnen dienen.

De meeste dezer planten zijn winterhard en worden mooier hoe langer ze vast blijven staan. Men komt nu langzamerhand op het uitgestrekte terrein van den Hertenkamp, waar de collectieve inzendingen van de meeste afdeelingen een plaats vonden; in het voorbijgaan merkte ik nog op een kolossaal perk, beplant met druifjes-hyacinten wit en blauw, dat daar zeer mooi doet en de aandacht van vele bezoekers trekt, hiervan was de heer A. Boogaart te Beverwijk de inzender.

Wendt men nu zijne schreden naar het gebouw, waar de schilderijenverzameling een onderkomen vindt, dan ziet men aan beide zijden en in het verschiepene kleurenmassa, die door afwisseling het oog aangenaam aandoet, maar elke beschrijving tart: men moet dat zelf gaan zien, ook omdat de smaken zoo verschillend zijn en een vakman allicht anders oordeelt dan het publiek.

Ik zou in herhalingen moeten vallen, door de soorten op te noemen, die ook hier gebruikt zijn en reeds vroeger vermeld zijn. Alle afdeelingen hebben hun beste beentje voorgezet en moge de eene inzending met meer smaak geplant zijn dan de andere, aan allen komt een woord van lof toe. Als bijzonder geslaagd trof mij de inzending van de afdeling Bovenkarspel, die bij den ingang der schilderijenzaal, twee niervormige perken heeft geplant als rand om enkele fraaie ronde tulpenperken, waarvan het een de pendant van het andere was, den toegang tot de zaal vrij latende. Cok zag men hier nog eenige inzendingen van bloemisten wier mooie bloemen het geheel opluisterden o.a. van de firma Rosenkrantz, die een paar groote ronde vakken met de Tulpen *Grace Darling* en *Golden Queen* hadden beplant welke zeer mooi waren. De late tulpen waren nog niet in bloei, misschien dat wij later gelegenheid hebben ook daar nog iets van te zeggen.

Santpoort.

J. J. KRUYFF.

SNEEUWKLOKJES.

Bij vroegen voorjaarszonschijn
Dan luiden er lieve klokjes klein:

„Bim, bim, bam!”

Zij wieg'len zachtken heen en weer
Op slanke steeltjes, rank en teer:

„Bim, bim, bam!”

Maar dwar'len vlokken door de lucht,
Dan zwijgt dra het zoete klokgerucht:

„Bim, bim, bam!”

Tot weer de zonne vriend'lijk lacht;
Dan luiden z'alle lief'lijk zacht:

„Bim, bim, bam!”

Het domm'lend bijtje rekt zich uit
En luistert naar 't kling'lend klokgeluid:

„Bim, bim, bam!”

't Verlangt naar warmen zonschijn
En fluistert: „Zou 't al lente zijn?”

„Bim, bim, bam!”

N. VOERMAN.

IN DE UITLOOPERS VAN HET HIMALAYA-GEBERGTE. NAAR HET STATION DARJEELING IN EEN MINIATUURTREIN.

DE HOOGSTE BERGEN DER AARDE.

TEN oosten van de Engelsch-Indische provincie Nepal ligt het district Darjeeling, (bevolking over de 155.000 zielen). Dit district is in een noorder- en een zuidergedeelte verdeeld, het noordelijke verheft zich 4000 tot 9000 voet boven het zee-oppervlak, het zuidelijke bevat de eerste uitloopers van het Himalaya-gebergte. Bergen tot een hoogte van 12.000 tot 13.000 voet scheiden het van Nepal. In het jaar 1839 leefden er in het geheele district slechts een 20-tal families. Een zekere Doktor Campbell begon er in dat jaar te coloniseeren, hij deed dit twee en twintig achtereenvolgende jaren, bouwde een bazaar, liet boomgaarden aanplanten, deed een kerk verrijzen, liet wegen aanleggen en liet er ook een hospitaal bouwen of liever een rustoord voor herstellende zieken, te Jelapahar, het militair cantonnement ten zuiden van Darjeeling.

De „bazaar” in de stad Darjeeling is één van de voornaamste bezienswaardigheden. Des Zondags vooral is e.e.a. interessant, uit alle deelen des lands komen er dan inboorlingen samen in hunne schilderachtige kleederdrachten: Lepchas, Bhutias, Nepaleezen, Tibetanen, de Indische bedienden van Europeanen, Hindoes en Parsis.

Het treintje, dat van Soukna naar Darjeeling voert, en waarvan wij hier een afbeelding geven, rolt door doodsche vlakten, langzaam de bergen in, zigzags-gewijze natuurlijk, waar zéér veel tijd mee gemoeid gaat. Niet dikwijls is de Mount Everest te zien, zooals hij hier afgebeeld is. Veeltijds benemen grijze wolkenmassa's het uitzicht. Wanneer men zich echter de moeite gunt, om vóór zonsopgang een wandeltocht van eenige uren te maken van Darjeeling naar „Tiger Hill”, heeft men alle kans zijne onderneming met goeden uitslag bekroond te zien, tenzij men zich tevreden wil stellen met de 28.156 voet hooge Kinchinjanga en de 25.304 voet hooge Janu, reeds van uit Darjeeling te zien met nog meer hooge toppen. Een reiziger verhaalt het volgende van zijn een uitstapje naar Tiger Hill:

„Den 30en Januari begaven mijn boy en ik ons des nachts om vier uur op weg. Het was buitengewoon koud en wij sidderden. Vóór ons liep de gids met een lantaarn, daar de duisternis volkomen was. Ik had uit voorzorg schriklijk wandelstok meegenomen, daar de jakhalzen des nachts nog heftig aangingen. Tusschen haakjes gezegd, zijn zij eigenlijk niet te vreezen; zij stelen wel

eens kinderen en overvallen slapenden, maar wanneer drie man hijgend en blazend een berg beklimmen, is voorzorg vrijwel overbodig. De weg was uitmuntend en ging steil opwaarts tot ongeveer op een kwartier afstand van Ghoom, dat halfweg ligt, op 7.407 voet boven het zee-oppervlak. Hier begint de weg weer te dalen, de spoorlijn wordt overgestoken en men stijgt opnieuw, tot men, gaand langs bungalows en militaire campementen, den top van Tiger Hill bereikt, die 8514 voet hoog is. De geheele wandeling nam twee uren in beslag, om 6 uur kwamen wij bij het gemetselde pilaartje, waarop een vlaggestok staat.

Op onze wandeling hadden we door twee wolkenlagen geloopt, voelbaar aan de vochtige koude lucht, die mijn kleederen en haren met rijp overdekte.

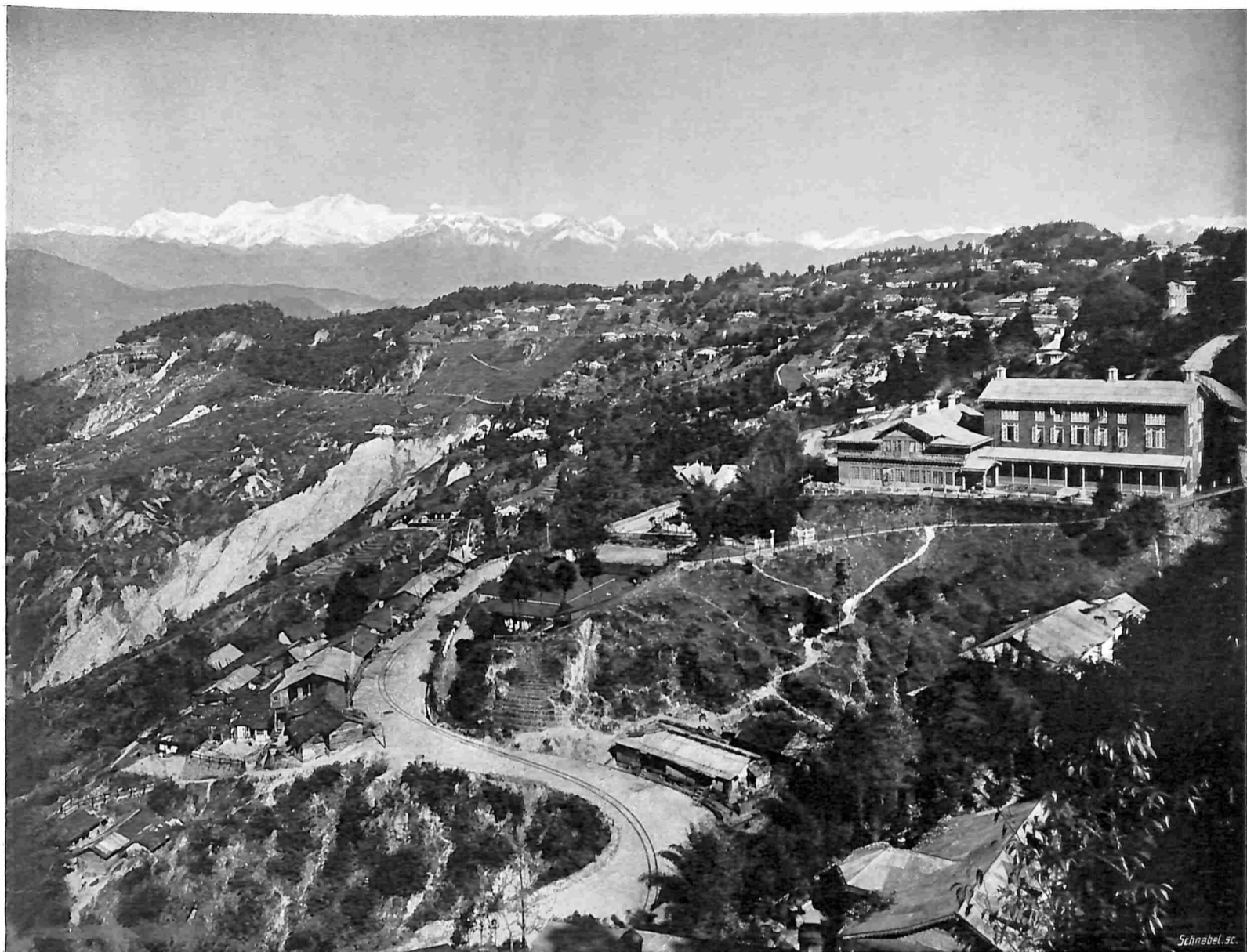
Om half zes begon de dag te komen. Wij zagen alles bedekt met ijs, een snerpende wind woei, die gewoonlijk het opgaan van de zon voorafgaat. De grond was hard bevroren. Boomen en bladeren waren bedekt met breede, witte ijsranden. Een oogenblik kon ik tegen den reeds zwak geel-oranje gekleurden hemel de sneeuwpieken van een mij onbekend berg, waarschijnlijk den Kinchinjanga zien, maar de mist schoof er zich plotseling weer voor, en scheen uit de diepte in voortdurend dichter lagen onop-houdelijk op te klimmen.

Ik was tamelijk ontnuchterd, daar men ongaarne twee uren sjouwt om niets te zien. De gids evenwel stelde mij gerust. Het was alles voorbijgaand.

Intusschen wachtten wij in den dichten mist. Mijn bediende begon te klappertanden en te weklagen, warmde zijn handen aan den lantaarn. Dan ging hij met den gids kalm een vuurtje branden, en zij hurkten daar om heen, terwijl ik met groote stappen rondwandelde om mij voor verkleumen te behoeden.

Toen, plotseling, scheurden de nevelsluiers, en ik ontwaarde als met tooverslag de witte toppen van den Mount Everest, doorsneden van zwarte, diepe ravijnen en omgeven door donkere wolken. Het was zulk een angstig grootsch, overweldigend schoon gezicht, dat ik als aan den grond geketend bleef staan staren, tot alle nevels waren opgetrokken. Nooit heb ik later in mijn leven dien angst voor het oneindig grootsche meer gekend, maar als ik terugdenk aan dat panorama van de hoogste bergen der aarde, dan is het of heel even de oude beklemming weer over mij komt.”

DE HOOGSTE BERGEN DER AARDE. GEZICHT OP „TIGER HILL”. AAN DEN HORIZON DE „MOUNT EVEREST”.

HET FEEST VAN SINT JORIS.

(Slot).

DE FEESTDAG.

PLOTSSELING schoot ik wakker door een eigenaardig, rommelend, brommend geluid. Het was reeds dag; ik las op mijn horloge op mijn nachttafeltje vijf uur, in Holland vier uur. Het geluid kwam nader. 't Was dat van oude gildetrommels. Ik stond op, trok mijn onderkleedij aan en waagde mij aan het venster. 't Was of een paar reuzenkanarievogels trommelende voor de kerketrap stonden.

Nu begreep ik, waarom de Stammtischheeren laatst zoo ernstig over costuums gesproken hadden. Vroeger had iedere deftige inwoner voor de plechtige, kerkelijke feesten een eigen vlag, in geel, witgeel, de pauselijke kleur, op de middenbaan de tiara of de driekroon en „Es lebe hoch der Kirchenfürst”, — maar een regeringsbesluit schafte deze af en stond toe als kerkelijke vlag de wit-roode van het bisdom te voeren.

Nu zaten vele Boirheimers met de geel-wit-gele vlaggen in hun maag en een volgeling van St. Joris kwam op het heerlijke denkbeeld er een aantal ten geschenke te vragen en daarvan een zestal pakken voor de tamboers en bijlemannen te laten maken.

Daar stonden deze nu in den vroegen morgenstond te trommelen in hun geel pak, terwijl een de tiara met de sleutels, als een wapenheraut op de borst voerde, terwijl No. 2 op zijn zitvlak een „lebe hoch” droeg.

Nu wist ik meteen, dat de hooge dag er was. Ik hoorde langzamerhand meer stemmen, meer loopen en toen de „mörgesklok” den Angelus luidde, zag ik, mijn bruingebrande huid sterkend tegen de komende warmte door eene degelijke douche, allerlei Georgiusleden ter vroegmis trekken. De zon hield mede feest, zij stond aan den blauwen hemel te pronken, als wilde ze extra haar best doen.

Bij het ontbijt kwam Haesen, onze hospes, mij nog eens zeggen, dat ik vroeg thuis moest komen, om vooral alles te zien.

De „Kattököp” 1) verkondigden met daverende losbrandingen de wijding des dags en ik zag den smid buiten de poort met een lang gloeiend ijzer de zes mortiertjes afsteken, die den rook in zuivere, hoe langer hoe ruimer wordende, eigenaardig in zich zelf wentelende kringen, de lucht inwierpen.

Van de grens af zag men de zwart-wit-roode vlaggen op toren, op 't gildehuis, op de Post, op de „Molkerei”, op het statige burgemeestershuis boven de frischgroene boomgaarden, de roode,

blauwe pannen, en de grijs leien daken wapperen en 't scheen ons toe, alsof het stedeke met zijn massieve poorten en zijn slanke toren en torentjes als in een groenen feestkrans van lindeboomen om de singelgrachten gevat was.

De smid bombardeerde met onbezweken moed en zeldzame volharding, alsof hij al 't kruit van het gansche Landwehrbezirk wilde verschieten.

In den loop van den dag werd de koningsvogel geschoten. Niet met de buks, niet met 't geweer — maar met den ouderwetschen voetkruisboog.

Het gilde bezat twee oude bogen, welker dubbele zwengels de zware pees spanden. De boog werd bij het schieten naar den wipvogel op een rechtstaande ladder gelegd en de anderhalven palm lange pijl met een cilindervormigen, rondafgesneden looden knop schoot met groote kracht snorrende door de lucht.

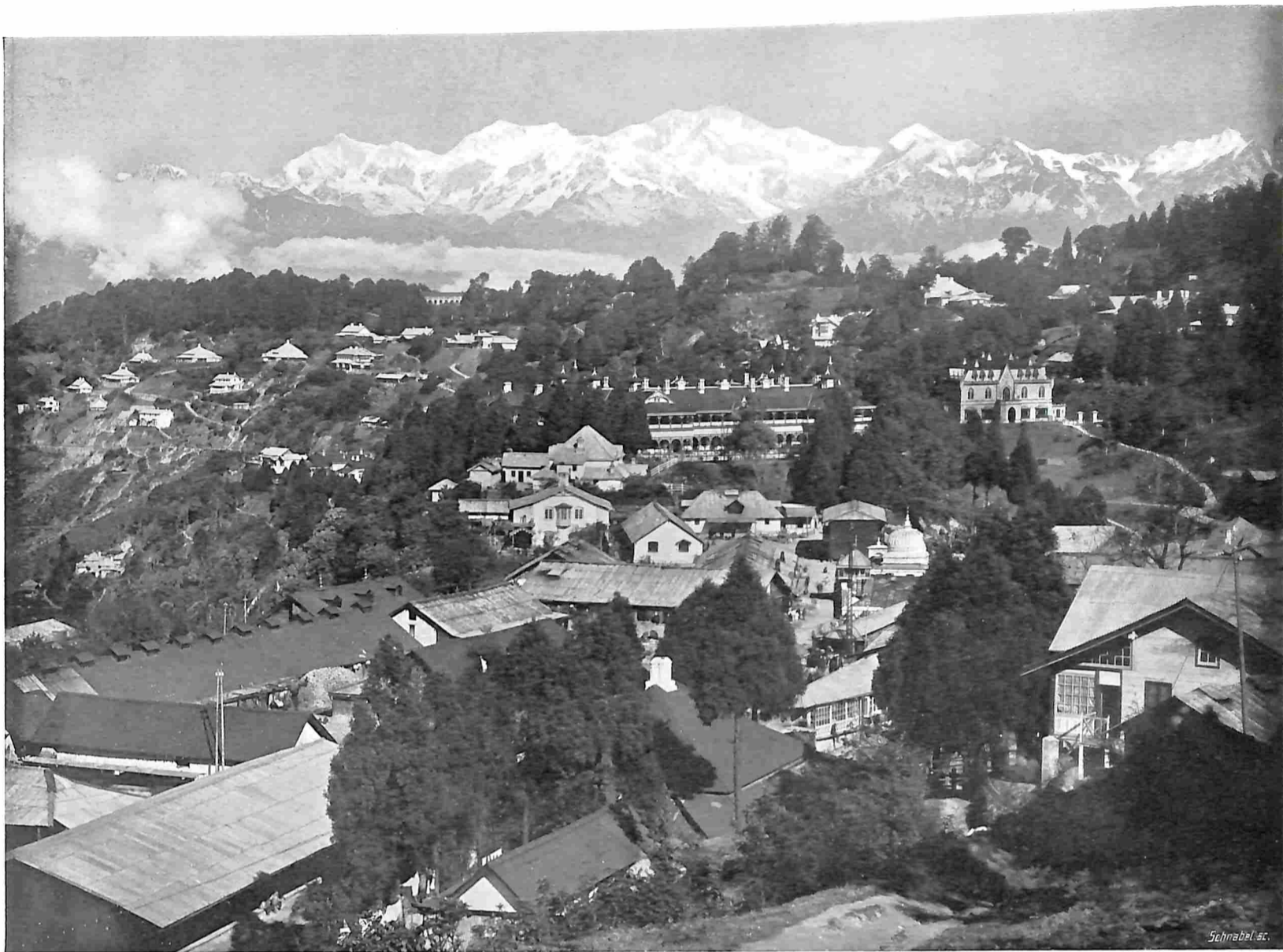
De broeders, die onder den boom moesten zijn, en jongens, die de pijlen moesten verzamelen, droegen mandjes op het hoofd, die hen tegen de nedervallende pijlen beschutten. Dat ze met kracht konden neerkomen, had vroeger de deken Walter Bux ondervonden, die met ongedekten hoofde onder den schutsboom liep; hij kreeg een pijl op het hoofd, die hem een „lurm” 2) in den schedel maakte en hem onmachtig deed neerzinken. Hij werd naar huis gedragen, te bed gelegd, en was er slecht aan toe. De gildebroeders hielden raad en waren bang, dat het ongeval ter oore der politie of van den dokter zou komen, waardoor men de kans liep, dat het schieten als „gemeingefährlich” verboden werd. Dat wilde men niet. Eene commissie trok naar Walters huis. Men vroeg hem hoe 't hem ging. „Slèjt, slèjt”; men keek elkander aan, maar 't hooge woord moest er uit. „Walter,” zei de voorman, „huurst-ste? 3)”. Hij knikte bevestigend en moest hooren. „Neet den dokter roepe, veur des-te veuls, des te dood geis, anders weurd os 't schjeete verboa”, (niet naar den dokter gaan, vóór dat ge voelt, dat de dood gaat, anders verbieden ze ons 't schieten.) Walter was niet dood gegaan, maar „de lurm in de kop” had hij behouden.

Heden was het koningsschieten zonder ongeval verlopen en ging men naar 't lokaal. Onze dagtaak liep ten einde, wat vroeger dan gewoonlijk, zeer ten genoegen van onze werkcompagnie.

Toen wij in 't Posthaus kwamen, morde Haesen op vriendelijk verwijtenden toon, dat de Generaal zelfs nog voor een uur was komen informeren of der Herr ook zeker kwam.

In de gauwigheid gebruikte ik 't een en ander, wat volgens Haesen „gaar niet neudig 4) was. In 't gildehuis toch was 't volop, en nooit gehoord of vertoond, hoe men ook at, dat

DE HOOGSTE BERGEN DER AARDE. HOOGER OP IN DEN „TIGER HILL”.
DE „MOUNT EVEREST”, VÓór SVEN HEDIN'S ONTDEKKINGEN BEKEND ALS DE HOOGSTE BERG DER AARDE.

men de schapen geheel op kreeg. Maar ik moest 't zelf weten. Hij raadde goedsmoeds aan, om vooral het schapenvleesch van warme borden te eten, daar het vet zoo snel als „ongel” 5) stonde en vooral niet den „alden traon” 6) te vergeten, die voor deze gelegenheid steeds apart gebrouwen werd en „tadellos” smaakte.

En nu ging het op 't gildelokaal bij „Naat Keimesch” los!

OP HET FEEST.

Van verre hoorde ik reeds liederen klinken en toen ik de deur opendeed, zag ik door den rook heen, in schilderachtige groep, alle grootwaardigheids-bekleeders, notabelen en leden bijeen. Er werd nog gegeten en gedronken, mijn plaats naast den doctor stond nog open. Na een gejuich kreeg ik werkelijk een warm bord met een mop schapenvleesch, een stuk worst, een stukje ham en prachtig uitziende, witte sneden, een „humpe” bier voor den dorst en 't smaakte mij, alsof ik te voren niets gehad had.

Dan nam 't feest, 't eigenlijke feest zijn verderen loop. De apotheker, als hoofdman, bracht in een vlotte speech hulde aan de Ridder Broederschap; hij herinnerde er aan hoe Duitschland groot gewerd was door eendracht; hoe zij, ouderen, allen voor 't vaderland gevochten hadden, evenals St. Joris zelf, en hoe 't plicht van allen, vooral van de St. Jorisleden, was voor al wat goed waar en schoon was op te treden en stond onwillekeurig met zijn en mes op de rest van een bruinebakken schapenbout te tikken, als wilde hij dezen ook als goed en schoon herdenken. De feestredenaar eindigde met een „Heil Kaiser und Reich”, waarin alle, bijzonder de bereden en onbereden generaals, instemden en dit met een drievoudig, donderend „Hoch” bezegelden. Nu werd de „Schnitzelbank” en het lied van „Napoleon, du Schusterssohn” gezongen, waarbij alle aanwezigen dapper schreeuwden en lachten.

Daarna kreeg de Ortsvorsteher Leurs het woord. Leurs was een goed gezeten burger en had in zijn jonge jaren flink gewerkt. Hij had in schapen gehandeld in het Walenland en riep mij van verre reeds zijn „bonsjoer” en zijn „kommang vattil” toe, en als ik 's Zaterdagmiddags per vehikel naar huis karde, zijn steriotiek „Komplimang a madam” toe, als herinnering aan dien gulden tijd, dien hij zoo gaarne besprak. Ik had vijf vóór bij hem; want ik sprak „eine duchtige moel Fransch” 7), zei hij steeds. Daarom vroeg hij nu ook ten aanhoore van alle vergaderden, of ik niet tot ophuistering van het feest het „Hollandsche Blöd singen” wilde.

De bereden Generaal, die zich den gersten nectar goed had laten smaken, verstond 't niet goed, en meenende, dat Leurs van „Holländischer Blödsin” sprak, duwde hij den Ortsvorsteher

met zijn sabelschede in den ribben en riep „wer kalt heej va Blödsin”. (Wie spreekt hier van onzin?)

Leurs werd nijdig en zijn gezicht, dat met zijn groot gesneden mond, toch al niet mooi was, nam een reusachtig woedende, den generaal totaal van de wijs brengende uitdrukking aan.

Gedienstige St. Jorisleden hielpen den generaal zwijgen en ik was aan 't woord, tot groot genoegen van onzen Leurs.

Ik zong — maar niet de deftige, plechtige bede van het volk, het Neerlandsch bloed, dat door onze adren vloeit, — maar meende mij beter begrijpelijk te maken en had gelegenheid een mop in 't groot uijt te halen door te zingen:

„Wiens Neerland blöd, in die Adren fl't
„Von fremde schmetten frei,
„Wiens Herz voor land on Keunig glöt
„Verherf den Sang als Vayer'

En zoo ging het door tot „voor Vaterland on Vorst”.

Het succes was groot. Dat was pas zingen! Nu ik had er niets aan gespaard en bijna de Pestuurslamp uitgezogen.

Leurs nam weer 't woord. Hij sprak enthousiastisch, roemde Holland, zijn schepen, zijn kaas, zijn schnaps en eindelijk de nationaalhymne, het „Vien Nerlants Blöd”.

Ja, hij roemde Holland, het land der broeders. Hoorde men het niet aan de nationaal hymne, die door een echten Hollander gezongen, toch zoo „rein Dütsch” klonk en bewees dat niet, dat het echte Hollandsch en 't „plat dütsch ein pot naat” waren.

Hij ging verder, werd dankbaar — en zooals reeds boven aangestipt was had de natuur den Ortsvorsteher zoo'n grooten mond toebedeeld dat de doctor vertelde, dat men Leurs in zijn jeugd met de kolenschop pap gevoerd had en dat, als hij lachte, 't achter zijn ooren nog kermis was.

In zijn erkentelijkheid, greep hij mij broederlijk vast en kuste mij dwars over 't gezicht en toen onder algemeen gejuich „noch emaal” kruiselings er over heen.

Iedereen riep, dat 't wel verdiend was — en ik voelde dat ook.

Nu was de doctor aan 't woord. Hij roemde het groote Duitschland, dat aan de spits der „Intelligenz” stond, dat Europa's trots en Europa's juweel was, dat het beste leger had, den besten wijn, de schoonste meisjes, de beste huisvrouwen, en de beste liederen; waar men in ongebreidelde vrijheid voortleefde — waar men van dwang, noch druk — wist... ik dacht toen aan den Culturkampf, aan het Bochumer arbeiders-proces, zag Bebel in de cel zitten... maar de doctor sprak onvermoed door met een aandoening trillende stem van de Vrijheid, van Pruisen waar deze lieve maagd geboren, getogen was, ja

DE HOOGSTE BERGEN DER AARDE. VAN „TIGER HILL” AF.

DE 20,000 VOET HOOG „MOUNT EVEREST” BOVEN DE WOLKEN IN HET GEBIED VAN DE EEUWIGE SNEEUW.

overall thuis. Hij verzocht alle aanwezigen staande het schoone lied te zingen:

„Liebe Freiheit, die ich meine

En allen gaven daaraan gevolg met de overtuiging op 't gezicht aan eene dierbren plicht te voldoen.

De „Freiheit” in 't gedrang.

Maar met dat alles, was ^{*} zachtjens ^{*} aan laat geworden, Pruisisch middernacht. Men zong dapper voort van de „liebe Deutsche Freiheit” tot de deur opengeworpen werd, een gehelmde kop door de opening kwam, die met alles overdonderende stem riep „Schweinhünde, wollt ihr nach Hause”. 't Was de gevreesde Polzeiwachtmeister van Jansberg; de slordige kastelein Keimes had vergeten zoowel Eurgemeester als Rijkspolitie permissie te vragen voor 't feest en wetten zijn wetten, de burgemeester had gekend moeten worden en de gendarm had een overtreding te constateeren; hij deed dat op zijne wijze.

Dat werkte als een knuppel in een hanekot. 't Had er plotseling veel van of 't dak aan 't invallen was.

De Voorzitter-giftmenger schoot onder tafel door naar 't zijkamertje, den aardappelkelder in en door den buitenuitgang de straat op, gevolgd door doctor, door den generaal te voet en anderen. Velen vluchtten de achterdeur uit; ik bleef zitten, niet begrijpende, waarom in 't vrije Duitschland ons zoo de plak- en zingvrijheid plotseling ontnomen moest worden.

De strenge gendarm keek mij aan, vroeg mijn naam, kwaliteit en gaf mij dan verlof rustig zonder „protokol” te verwijderen, in „aller Gemuthsruhe”.

Ik wilde daaraan voldoen — maar kastelein, gendarm en ik stonden plotseling vol schrik te luisteren en spoedden ons met een der lampen naar achter, want een angstig, doordringend hulproepen weerklonk, het roepen van iemand in water of vuur.

Wat gebeurde er? De bereiden generaal had in zijn snelle vlucht alle krijgskundige kennis op zij gezet, was rechtuit het achterhuis uitgelopen te voet in de modderige beek. Hij was midden tot de schouders in het drabbige nat gezakt, zijn generaalshoed omhoog houdend, zijn sabel in de andere torsende, om die ten minste buiten 't nat te houden. Hij riep maar altijd zenuwachtig door, „ich wil droesz”, ik wil er uit — kon zelf geen stap verzetten.

Een haak, een plank en een ladder waren de hulpmiddelen waarmede men den cavalerie-generaal weer op 't droge heesch; het goud van zijn rok was bruin geworden; zijn witte pantalon getijgerd, zijn gezicht als beschilderd, zijn stem door het koortsachtige hulproepen verroest.

Zijn gevluchte troep kwam terug, poetste hem wat op en

bracht hem huiswaarts, waar zijn Mechel hem nog eens duchtig onderhanden nam.

En de gestrenghe heer Polzei Sergeant uitte den wensch, dat allen, die in het vervolg na bezetten tijd, ook zelfs het lied der Vrijheid zouden zingen, met hunne „dummversoffenen Elefantenteiber” in twee slooten tegelijk mochten loopen, en sprak als slotvonnis uit, dat hij de geheele „Jorgioesbande” volgenden keer bij overtreding wegens „Grober Unfug ins Loch” practiseeren zou.

Daarmede wist ik toen genoeg, en de Hollander ging met het vergenoegdste gezicht slapen op rekening van de Deutsche „liebe Freiheit” in 't stille, lieve Boirheim.

A. F. VAN BEURDEN.

1) kleine ijzeren mortieren. 2) ronde indeuking. 3) hoor je. 4) heelemaal niet noodig. 5) kaarsvet. 6) oud bier. 7) Een flinke mond fransch.

BOEREN-THEEVISITE.

W E hoorden 't van een dominee, die in een onzer Noordelijke provinciën gestaan had. Hij was daar nog pas kort en 't was zijn eerste boerentheervisite. Onder in het eerste kopje, dat hij genoot, vond hij een suikerklont van $3 \times 2 \times 2 = 12 \text{ cm}^3$. Wat hij ermee aan moest was hem onbekend; vragen dorst hij niet, daarom at ZEW. de klont op. Onder in het tweede kopje lag weer zoo'n klont, wéér moest die verorberd. 'n Derde kopje bliefde dominee niet, bang voor de derde reuzenklont. 'n Lief land! dacht hij, maar bij latere gelegenheden bleek hem, wat de bedoeling was met die zoetigheid.

Losse suiker wordt daar niet in de thee gedaan, een lepeltje niet verstrekt; het telkens opgeschonken vocht moet zijn zoet aan de bodemklont onttrekken, eerst wanneer iemand geen thee meer belieft, eet hij ten teeken daarvan de klont op. Dominee had onwetend tegen de thee-adat gezondigd! Het gebruik van groote klonten is ginds een teeken van gegoedheid, althans bij den kleinen man komt de klontjesschaar ze verbrokkelen.

We zagen het sein van te staken met koffie- of theedrinken in andere streken van ons land geven door het kopje op zijn kant te leggen in het schoteltje. Iemand, die het heelemaal onderstboven keerde, werd in die kringen voor 'n onbeschaafden boerenlummel gehouden, die zijn wereld niet kende.

Bespottelijke gewoonten? Och!... gewoonten zijn eerbiedwaardig, zullen we maar zeggen, — en wezenlijk, het verschil is vaak slechts gradueel!

G.

DE HOOGSTE BERGEN DER AARDE. PANORAMA OP DE KLEINE KRATER.

HARDDRAVERS.

WAT verstaat men onder den draf? De draf (le trot, der Trab, the trot) is een gang in twee tempo's, waarin de beide beenen van elk diagonaal paar gelijktijdig opgenomen en weer neergezet worden. Elk paar beenen geeft dan ook slechts één hoefslag te hooren. Het lichaam wordt beurtelings door een diagonaal paar beenen gesteund, terwijl het andere is opgelicht: naarmate de draf gesprongen of geloopt wordt, ligt hier, al of niet, telkens een zwevingsmoment tusschen. De telgang wordt door Von Krane onder de gebrekkige gangen gerekend; de Fransche hippologen doen dit niet. Al is de telgang geen gewenschte gang voor een gebruikspaar, toch bestaan in Amerika onder de harddravers telgangers (pacers), die een verbazende snelheid kunnen ontwikkelen. Het harddraven is een draf, waarbij het paard zeer ver overstapt; hoewel de diagonale beenen bij dit draven ook gelijktijdig worden neergezet, heeft dit niet geregeld plaats en zal het zuiver gelijk neerzetten somtijds worden vervangen door een vervroegd neerkomen van een voorbeen en op een ander oogenblik door een eerder op den grond komen van een achterbeen.

De achterbeenen stuwen het lichaam met groote kracht vooruit. Gewoonlijk doet het paard, alvorens aan te draven, enkele passen in stap; daarna worden een paar diagonale beenen krachtig afgezet.

De draverijen op de korte baan zijn van ouden datum; in 1554 waren zij reeds in Friesland bekend en vormden een echt volksvermaak.

De Friezen legden zich vooral toe op het fokken van goede paarden en het opleiden en berijden van dravers. De beste en snelste dravers uit dien tijd waren dan ook meest altijd Friesche paarden, en jaren achtereen hebben zij hun gevestigden roem gehandhaafd. De Friesche paarden zijn doorgaans 1.55—1.60 M. hoog en zwart van kleur; als koetspaard vinden zij veel aftrek. Zij zijn stevig gebouwd, hebben een sterk gebogen hals en een breed afgerond zoodat de zwaar gespierde en gespletten is; het kruisbeen is hellend, zoodat de zwaar behaarde staart laag is ingeplant; de sterke beharing van het onderbeen (het behang) springt dadelijk in het oog. De gang is steppend, de beenen worden in snel tempo bewogen, waardoor de draf wel zeer snel wordt maar

weinig grond dekt; zij schieten niet op in verhouding tot dat snelle tempo. De Friesche harddravers hebben tot grondslag gestrekt van het beroemde Norfolk- en het Orloffras. Onder de regeering van keizerin Catharina II van Rusland werd in 1778 door Graaf Orloff-Tschesmensky een stoeterij te Krenowoy opgericht, waar de later zoo bekende Orloffdravers gefokt werden.

Onlangs werd in de Leeuwarder Courant eene advertentie vermeld, waarbij juist anderhalve eeuw geleden een harddraverij om de zilveren zweep bekend werd.

„Wert geadverteerd, dat het Ed. Geregte der Grietenije Franekeradeel op den aanstaanden Tzummermarkt, zijnde Vrijdag den 25 April 1760 des middags praecys 12 uur zal laten Verrijden een Treffelijke Zilveren Zweep, tot eene praemie voor den Eygenaar van het Hardst-Dravend Paard, dog zullen daartoe niet anders worden geadmistreerd als Paarden dewelke van Sessen Klaar zijn en deeze Provintie 't Huys behorende, en hier nog elders geen Zweep gewonnen hebbende”.

Paarden „van zessen klaar” ^{*}^{*}^{*} zijn paarden met vier goede beenen en twee gezonde oogen.

In Mei 1823 werd bij gelegenheid van het bezoek van Z. M. Koning Willem I aan de provincie Friesland, voor 't eerst de Gouden Zweep uitgelooft. Na den dood van Koning Willem III is dit gebruik vervallen.

Eenige jaren geleden is op de renbaan te Woestduin opnieuw het verrijden van de Gouden Zweep ingesteld door den heer S. A. F. Baron Creutz, den bekenden renstal-eigenaar, die daartoe een prachtig bewerkte Gouden Zweep ter waarde van f 250 beschikbaar stelt.

De harddraverijen op de korte baan eischten van het paard een uiterst snellen gang over een afstand van 160 meter; volhardingsvermogen behoeften zij daarvoor dus niet te bezitten. In die paarden werd dan ook door de trainers wel groote snelheid gebracht, maar geen ausdauer. Dit bleek maar al te duidelijk bij eene draverij op de Bussummerheide in 1884, toen die Friesche harddravers over langeren afstand den strijd zouden aanbinden met de Russische dravers Bigoway en Grammoty; reeds na 200 meter afgelegd te hebben waren onze dravers doodvermoeid en totaal geslagen, terwijl de Russen toen eerst hunne snelheid kregen. Van dat oogenblik af is men hier te lande de draverijen op de lange baan gaan beoefenen.

Het is de Nederlandsche Harddraverij- en Ren-Vereeniging geweest, die ontzettend veel gedaan heeft voor het ontwikkelen van die sport; en hoever men het hier op dit oogenblik wel gebracht heeft werd dezer dagen op de renbaan te Duindigt bij 's-Gravenhage getoond, waar onze driejarige inlandsche dravers een ongelooflijk snellen tijd over langen afstand toonden. Paarden als Axworthy en Admiraal, die hier te lande geboren werden, zijn in het buitenland schaars te vinden. Daarmede is het groote belang van de paardensport voor de fokkerij duidelijk bewezen; immers door het veelvuldig houden van draverijen ontwikkelt men snelle en goede dravers met veel ausdauer, die daarna gebruikt worden voor het fokken van nog betere paarden.

Bijgaande photo's zijn van twee dravers, die groote bekendheid gekregen hebben. De schimmelhengst Tabor werd jaren geleden door Jhr. Vegelin van Claerbergen uit Rusland hier ingevoerd; al spoedig leerde men zijne voortreffelijke eigenschappen als vaderpaard kennen en zijne talrijke nakomelingen zijn met eere in de baan verschenen.

Goudster, die het vorige jaar het Kampioenschap van Duitschland won, is een fraai gebouwde bruine hengst, geboren in 1902 en afkomstig van de Amerikaansche ouders Allouez en Alruna, beide ingevoerd door den heer A. H. van Wickevoort Crommelin. De snelle en mooie stijl van draven van Goudster is door geheel Europa bekend; wanneer hij in actie gekomen is en zich geheel strekt, bestaat er geen paard, behalve de beroemde Amerikaan Fred. Leyburn, dat zich met hem kan meten. Men verzuime niet dit voortreffelijke Hollandsche paard op de renbaan te gaan bewonderen.

Goudster is een volle broeder van Goudmijn en Fedora. Deze beide paarden zijn het eigendom van den Stal Jan Steen, die hen afwisselend in Duitschland en in ons land laat loopen.

DUVAL VERWEY.

VARIA.

VAN TWEE MENSEN DIE BY NAER IN DEN HONINCK VERGAEN WAREN.

Men seght datter eens een Man ginck om Honinck te soecken, en klimmende in eenen hollen Boom, viel hy in den Honinck, en als den Man aldus in den Honinck scheen te verdrincken, en dat hy hem niet en konde door de taeyheit van den Honinck behelpen, om daer uyt te geraeken, siet: Soo is daer by avontuere gekomen eenen Beir, om Honinck te lecken, en nu aen den hollen Boom komende, daer desen armen Man in gesoncken was, gaf by na den moet verloren, siende desen Beir komen om Honinck te eten, greep eenen moet, en vatte hem by syn Oore: den Beir gevoelende dat hy gegrepen was is stracks te rugh ghekeert, en ruckte desen armen man uyt den hollen boom daer hy in den Honinck by naer versmoort was; uyt wesende, liet den Beir vol schrik wegh loopen: En alsoo is desen Mensch uyt dit groot peryckel verlost geweest.

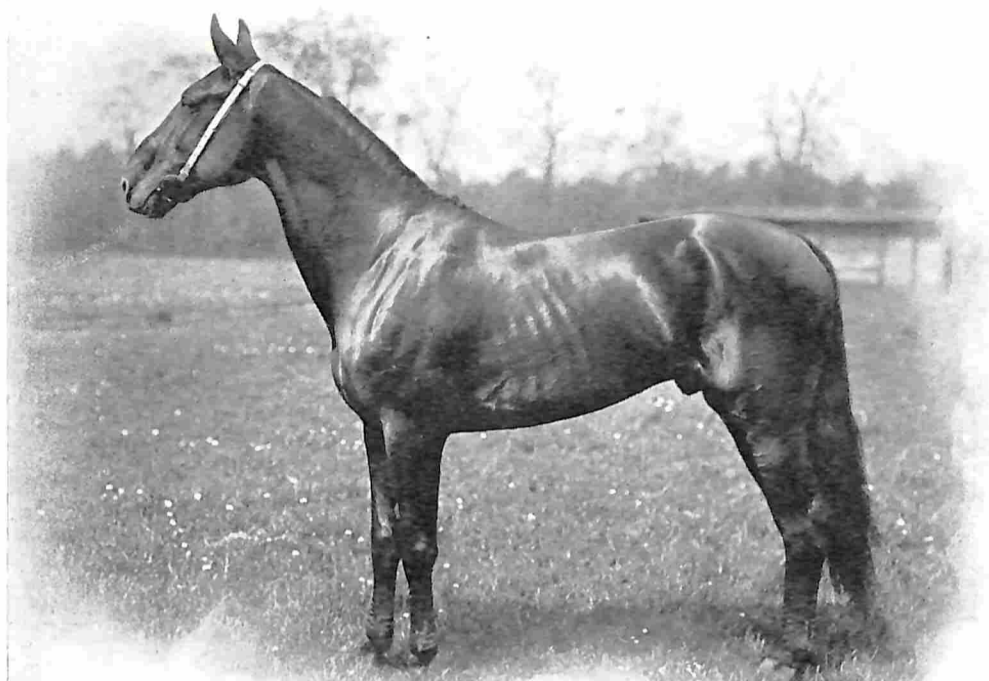
Paulus Jovius seght, datter eens eenen Boer ginck om Honinck te soecken, en geklommen wesende in den boom spronck van den Boom, en viel tot de borst toe in eenen kuyl vol Honinck, hy daer niet uyt konnende, onderhiel hem twee dagen lanck in den Honinck, niemant siende, die hem konde helpen, om dat hy van den wegh besijden was afgeweken. En eenen Beir komende om Honinck te eten quam by desen Boer; den Boer den Beir siende, greep hem ontrent de nieren, ende den Beir gevoelende dat hy gegrepen was, heeft hy hem met kracht daer uyt getrocken ende alsoo is desen Man sonder hinder van den Beir en uyt den Honinck verlost geweest. W.

Uit: *Van de Bien*, haeren wonderlycken Oorspronck, natuer, eygenschap, krachtige ongehoorde ende seltsaeme Wercken, door Theodorum Clutium.

FRUITTEELT.

IETS OVER HET VOORTKWEKEN EN VERMENIGVULDIGEN ONZER FRUITBOOMEN.

EEN ieder weet, dat wanneer men versche zaden aan den grond toevertrouwt hieruit in den regel planten ontkiemen, die

GOUDSTER. DE ZON VAN ALOUEZ EN ALRUNA.

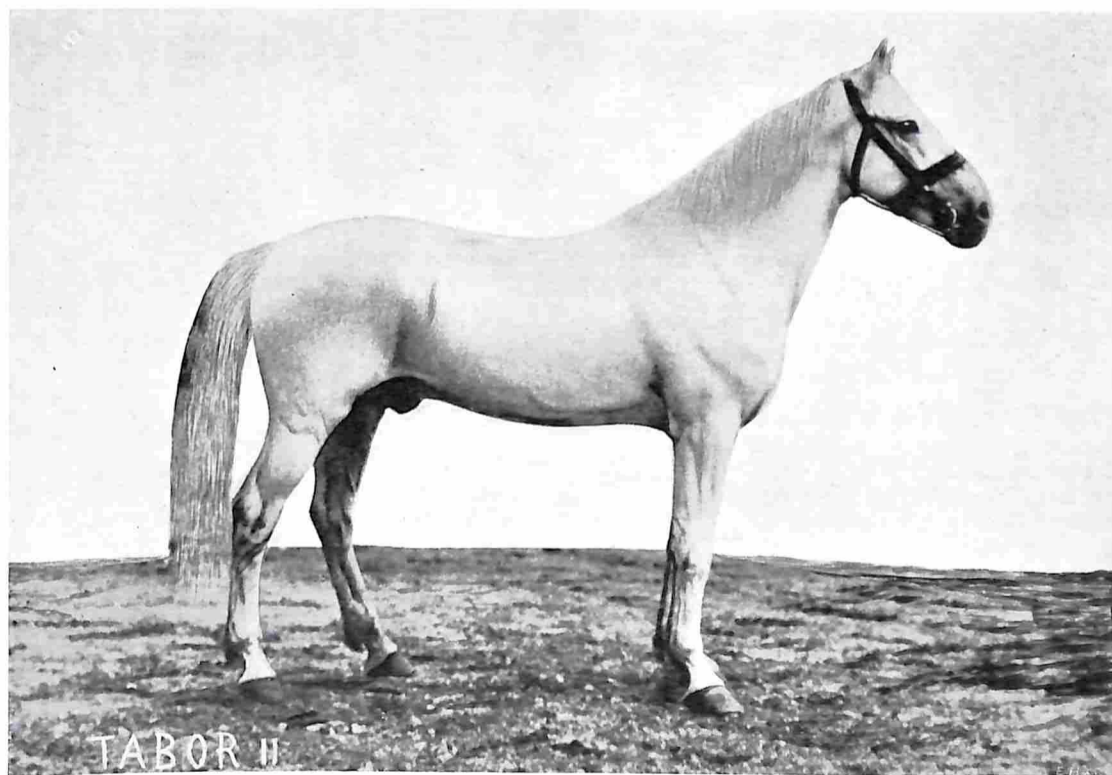
zeer veel gelijkenis vertoonen met de moederplant, die oorspronkelijk het zaad voortgebracht heeft. In onze jeugd hebben we hiervan reeds verscheidene voorbeelden kunnen waarnemen; zoo gaven ons de pitten der kersen veelal prachtige plantjes, die zelfs op de onmogelijkste plaatsen in het voorjaar tot ontkieming kwamen.

Ofschoon de eerste blaadjes der kiemplantjes in den regel niet veel gelijkenis met de gewone loofbladen der moederplanten vertoonen, zoo wijzen toch spoedig later ontspruitende blaadjes aan met wat voor afstammelingen we te doen hebben.

Al kunnen velen de planten in hun jeugd waarnemen, weinigen zijn er in den regel getuige van, dat zoo'n zaailing vruchten gaat voortbrengen. Dan komt bij vele plantensoorten eerst goed het verschil met de moederplant van den dag. Niet zoozeer geldt dit voor de in het wild groeiende boomen, dan wel voor de meer veredelde vormen, als onze appels, peren, druiven, enz.

Hierbij geven deze z.g. zaailingen heel vaak op ouderen leeftijd gekomen, wanneer ze dus gaan dragen, vruchten van minderwaardige kwaliteit, ofschoon men onder dezen ook weer boomen kan aantreffen, die even mooie en even duurzame vruchten, ja soms nog betere voortbrengen dan de moederplant. Waaraan het groote verschil is toe te schrijven, valt moeilijk uit te maken; bij eene mogelijke latere bespreking dezer zaailingen, die voor onze fruitteelt nog van veel gewicht kunnen worden, hopen we echter op dit interessante onderwerp nog eens terug te komen.

Wanneer men het aantal planten vermeerderen wil, is dus de eenvoudigste manier te zaaien, mits het zaad natuurlijk goed kiemkrachtig is. Zoo kweken we onze landbouw- en groentegewassen zoo goed als alle uit zaad voort.

TABOR II. DE STAMVADER ONZER HARDDRAVERS.

APPEL GEËNT OP PEER.

goed fruit, althans minder goede vruchten geven dan de boomen, die als uitgangspunt dienden.

Juist daarom zijn er slechts weinigen, die op deze wijze de boomen vermenigvuldigen en laten groeien tot ze vrucht dragen. Slechts enkele particulieren en vooral de bekende Luntersche Tuinbouwvereniging met Notaris van den Ham aan het hoofd trachten door zaaiing goede, zoo mogelijk betere Appel- en Peervariëteiten te verkrijgen.

De praktische kweker echter, die vele planten van een zelfde soort (beter gezegd variëteit) noodig heeft, gaat dan ook heen en *ent* de zaailingen als ze 1 of 2 jaar oud zijn af en zet er door middel van een of andere entwijze de gevraagde variëteit op. Naast de natuurlijke, generatieve of geslachtelijke voortkweeking uit zaad, krijgen we dus de bij onze fruitboomen meestal toegepaste kunstmatige, vegetatieve of ongeslachtelijke voortkweeking door middel van enten.

Nog andere wijzen van kunstmatige voortkweeking staan ons in de fruitteelt ten dienste; zoo b.v. het stekken bij aal- en kruisbessen, het afleggen bij druiven, het scheuren bij frambozen, enz.

Bij al deze methodes worden uit vegetatieve deelen van de moederplant nieuwe planten opgebouwd, waardoor men dezelfde soort en variëteit, met dezelfde eigenschappen behoudt en geen risico loopt, dat de nieuwe planten in waarde veel bij de oorspronkelijke planten zullen achterstaan. Bij deze kunstmatige voortkweeking komen nog vele bijzonderheden kijken; bijzonderheden, die tot in de kleinste details door praktische onderzoekingen en ervaringen uitgewerkt zijn en nog onderzocht worden en waarvan hier eenige kort behandeld zullen worden, speciaal betreffende het enten.

Reeds langen tijd is het bekend, dat bij het enten, waaronder we dan naast de ouderwetsche spleetent, de meer moderne plakent of copulatie, de kroonent, enz. ook de oculatie thuisbrengen, er een familiebetrekking moet bestaan tusschen de ent en de plant, waarop deze geplaatst wordt, n.l. de onderstam of onderlaag. In ieder geval kan men zeggen, moeten beiden behooren tot dezelfde familie. Zoo zal de druif, die tot de familie der Vitaceae behoort, niet geënt kunnen worden op een appel, die tot de Rosaceae gerekend wordt.

Verder is bewezen, dat, in hoe nauwer familiebetrekking de planten tot elkaar staan, hoe beter ze op elkaar geënt kunnen worden. Zoo zal een enting bij planten, die tot eenzelfde geslacht behooren veelal gelukken, ofschoon we nog niet van een goeden groei verzekerd zijn. Om dit aan te toonen verwijs ik naar bijgaande photo's, waarbij op elkaar geënt zijn: Peer-Pirus communis op Appel-Pirus Malus en Appel op Peer.

Figuur I en II toonen ons twee appels (Engelsche Winter Gold

Bij zeer vele vruchtboomen is het echter, zooals we gezien hebben, een onzekere risquante weg, om op deze wijze ten slotte vrucht dragende boomen te krijgen, omdat men tot de conclusie zal komen, dat naast enkele goede, vele van de boomen, die men zooveel jaren met zorg heeft gekweekt, absoluut geen

Pearmain) geënt op Peer en 5 jaar oud, terwijl figuur III een beeld geeft van een even oude Peer geënt op Appel. We zien hieruit, dat in 5 jaar tijd niet bijster veel is verkregen. We kunnen uit de afbeeldingen nog opmaken, dat de eerste jaren de groei tamelijk was, maar spoedig verminderde, zoodat de appelboompjes de sterke groeitakken niet meer vertoonden, die toch het kenmerk van jeugdige boomen moeten zijn en al meer en meer het korte hout, later het vruchthout, vormen, dat weer het kenmerk is van boomen, die op ouderen leeftijd zijn.

De Peer geënt op Appel in Figuur III heeft het niet eens zoover kunnen brengen en vertoont al zeer weinig leven en groeikracht.

Een gevolg van deze entingen is, dat dergelijke boompjes jaar op jaar minder groei gaan vertoonen, zeer veel bloemknoppen maken en zich ten slotte doodbloeien en dooddragen op een tijdstip, dat hun volle kracht in normale gevallen nog niet bereikt zou zijn.

Op een bijzonderheid in figuur II wil ik nog de attentie vestigen; de onderstam vertoont n.l. scheutjes, wat ook een bewijs is, dat in dit geval de ent en de onderstam niet goed bij elkaar passen. Het voedsel door den onderstam opgenomen, kan n.l. moeilijk de entplaats passeeren, wordt voor een deel tegengehouden en uit zich in den vorm van bedoelde scheutjes.

Vaak echter geeft een enting zooals hier is beschreven resultaten, die goed zijn. Ik wil bijvoorbeeld wijzen op de enting van een tomaat op de aardappel. Beide behooren tot dezelfde familie (Solaneae) en het zelfde geslacht. De soortnaam alleen verschilt ook hier.

De tomaat (*Solanum Lycopersicum*) wordt geënt op den aardappel (*Solanum tuberosum*) en groeit goed, zelfs zoo, dat deze plant boven den grond aan de tomatenstengels tomaten geeft en onder den grond aardappels voortbrengt. Hier hebben we echter een eenigszins ander geval, doordat deze beide planten kruidachtige gewassen zijn, appel en peer daarentegen houtachtige en de kruidachtigen over het algemeen gemakkelijker vergroeien. Want juist hierop komt veel aan, dat de planten onderling goed vergroeien; hoe verder ent en onderstam dan ook van elkaar staan in verwantschap, hoe minder kans er in den regel bestaat, dat de bouw der cellen en vaten, de bouw van den stam dus, veel overeenkomst vertoont.

Planten behorende tot eenzelfde soort enten, als ze n.l. geënt kunnen worden, zeer gemakkelijk op elkaar (appel op appel, peer op peer, kers op kers, enz.).

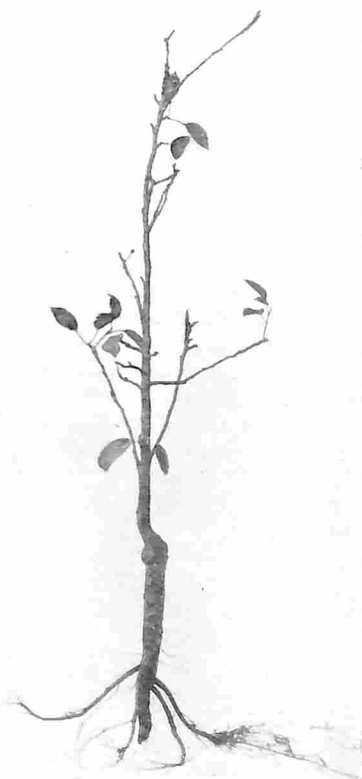
Naast deze botanische kenmerken, waarop men letten moet, bestaan er nog een massa andere zaken, die in het oog gehouden moeten worden wanneer men in de fruitteelt aan het enten gaat. Zoo is van zeer veel belang voor het verkrijgen van goede resultaten, dat men kerngezonde onderlagen neemt. Ook aan het enthout moeten we dezen eisch stellen, waarom we het beste doen deze entloten te snijden van goede gezonde, tevens vrucht dragende en vruchtbare boomen. We hebben dan kans, dat we deze goede eigenschappen ook in onze jonge planten vastleggen. We dienen er voorts

nog op te letten, dat dit enthout goed rijp is, wat meestal aan de zonzijde van de boomen het geval zal zijn; daàr dus het enthout gesneden en dan niet het zwaarste gekozen, maar enthout van middelmatige sterkte genomen. Hierbij verdient het dan nog aanbeveling alleen het middelste stuk van dit takje als enthout te kiezen, omdat hierop de knoppen of oogen zitten, die onder de meest gunstige omstandigheden n.l. in den zomer gegroeid en dus het sterkst zijn.

Op deze en nog meer andere kwesties, die vaak door een niet-vakman als van geen belang beschouwd worden, dient men bij het kweken van goed materiaal te letten. Alleen dan, wanneer men met kennis de factoren nagaat, die van invloed kunnen zijn op het

APPEL GEËNT OP PEER.

PEER GEËNT OP APPEL.

gehalte der nakomelingen, zal men trachten de goede eigenschappen zooveel mogelijk in èèn individu te vereenigen, waardoor de kans op goede uitkomsten in onze fruitteelt veel grooter wordt.

Op het voortkweeken en vermenigvuldigen komt dus veel aan, vooral omdat hier de grondslag gelegd wordt voor de planten, die soms, zooals bij de hoogstam kroonboomen der appels het geval kan zijn, een 100 jaar lang ons een oogst moeten bezorgen.

C. S.

NATIONALE BLOEMENTENTOONSTELLING TE HAARLEM.

IV. DE VOLLEGRONDSTENTOONSTELLING.

BIJ onze beschrijving van de Nationale Bloemententoonstelling te Haarlem hebben wij ons tot heden bepaald tot de z.g. n. tijdelijke tentoonstellingen, en slechts nu en dan, met een enkel woord, gerept van hetgeen er buiten, op het terrein, te zien is. Toch is ook dit van zeer veel beteekenis, en de expositie ontleent voor een groot gedeelte haar waarde juist aan de vollegrondstentoonstelling.

Het doel van deze onderneming is toch grotendeels aan vaklieden en leeken te laten zien hoe uitnemend de bolgewassen zich leenen voor tuinversiering, en uit dit oogpunt bekeken, kan zij als bij uitstek geslaagd heeten.

Hij, die in April per fiets of per auto de reis maakt van Leiden naar Haarlem, en dan daartoe bij voorkeur de achterwegen kiest, zal zeker niet nalaten zich af te vragen, waar toch wel die millioenen bollen blijven, in wier prachtige bloemen men zich dan verlustigt. Zeker zouden al die Crocussen en Hyacinten, die Tulpen en Narcissen geen voldoende koopers meer vinden, indien zij, zooals eertijds, uitsluitend voor potcultuur gebruikt werden. Doch ook voor het versieren van tuinen worden zij tegenwoordig bij honderdduizenden aangewend, en weinig planten zijn er, die, buiten uitgeplant, aan een tuin zoo'n vroolijk aanzien geven als juist deze voorjaarsbloeiasters.

De cultuur breidt zich echter steeds meer en meer uit, altijd moeten weer nieuwe verbruikers voor het product gevonden worden, wil men geen gevaar van overproductie loopen. Waar nu de waarde der bolgewassen voor tuinversiering wel bekend, doch nog lang niet algemeen genoeg gewaardeerd wordt, daar was het zeker juist gezien van het Hoofdbestuur der Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur om in het groot aan te toonen, welke fraaie effecten er in tuinen en parken mede verkregen kunnen worden. Wij twijfelen dan ook geenszins of heel wat bezoekers van deze tentoonstelling, landgenooten en vreemden, zullen in de toekomst hun tuinen met bolgewassen beplanten, zij zullen ieder voorjaar willen genieten van hetgeen zij thans gezien hebben.

Doch ook de Boskoopsche en Aalsmeersche kweekers hebben hun best gedaan, en door prachtige collectie's Coniferen en bloemheesters het terrein verlevendigd. Ook op dit gebied was er te Haarlem veel te zien en te leeren, wij zijn dan ook overtuigd, dat velen pas nu de waarde van deze planten voor tuinversiering goed hebben leeren kennen.

Komt men het hoofdgebouw, waar de voornaamste inzendingen der tijdelijke tentoonstellingen onderdak gebracht zijn, uit, dan ontwaart men dadelijk een zeer fraaie inzending *Sciadopythus verticillata*. Deze zeer interessante, doch lang niet gemakkelijk te kweken Conifeer is hier door zeer mooie exemplaren vertegenwoordigd, die zich vooral door haar eigenaardig voorkomen kenmerken. Ter weerszijden van den hoofdingang staan twee groepen lage *Rhododendrons*, waarvoor de reeds meermalen besproken *Azalea Hinodigiri*, en ongetwijfeld zullen deze, wanneer zij over enkele weken in bloei staan, hier een schitterend effect maken. Ter zijde hiervan bevindt zich een zeer aardige groep Hulsten, waaronder zeer mooie verscheidenheden, en hieraan sluit zich een flinke groep Coniferen, die vooral door de mooie plantwijze de aandacht trekt. Het moet trouwens erkend worden, dat over het algemeen de groepeeringsdezer groenblijvende heesters zeer mooi is, zoodat zij, door de meer losse wijze van planten veel beter tot hun recht komen dan eertijds, toen zij gewoonlijk veel te dicht opeen stonden. In deze groep trokken vooral onze aandacht zeer mooie exemplaren van *Chamaecyparis La soniana Mumi*, *Cryptomeria japonica compacta*, *Cedrus deodara aurea* en *Chamaecyparis obtusa*. In het gras, voor deze groep, is een groote partij Darwintulpen geplaatst, wier kleuren tegen het donkergroen der Coniferen zeker zeer goed zullen uitkomen, terwijl enkele in vorm geknipte *Buxus* er geen slecht figuur tusschen maken.

Tot achtergrond van den rechthoekigen tuin zijn voor het Paviljoen hoge Coniferen geplant, waarvoor een zeer groote collectie Keizerskronen staat. Deze fraaie bloemplanten, die al bijzonder krachtig ontwikkeld zijn, komen hier uitstekend tot haar recht, en doen haar waarde als sierplanten goed uitkomen. Jammer, dat zij haar onaangename geur tegen hebben.

De kleine groepjes Narcissen, weder hiervoor geplant, spreken uitnemend met haar lichtgele bloemen, tegen het sappig groen der *Fritillaria's*.

Vlak tegenover het hoofdgebouw, omgeven door hoge Coniferen, staat een prachtig met Hyacinten beplant parterre; wanneer dit geheel in bloei is, zal het zeker een fraai effect

maken, hoewel het wellicht nog beter zou uitkomen, wanneer het iets hellender ware geplant, de verschillende kleuren dekken thans elkander wel wat te veel.

Onder hoge boomen, omgeven door kleine groepjes Coniferen, bemerken wij thans een inzending z.g.n. Oud Engelsche tuinmeubelen. De mooie vormen van deze meubelen kan men hier goed bekijken, en welk een fraai effect zij in een tuin maken, kan men op verschillende punten van het terrein zien, waar de sprekend witte banken zoo mooi uitkomen onder de bladerlooze boomen of tegen het groen der Coniferen. Mits op de juiste plaats neergezet, kan men zich geen mooier tuinversiering dan deze banken denken. Voor het gebouw bestemd voor de afgesneden bloemen zien wij tal van vakjes met verschillende voorjaars bloemplanten, waarvan de grootbloemige Pensées door de afmetingen harer bloemen, doch vooral de mooie *Primula rosea*, met levendig karmijnroode bloemen, de aandacht trekken. Iets verder zien wij tal van bezoekers de reeds besproken groep „Chantecler” bewonderen, en aardig is het de op- of aanmerkingen van het publiek over de zoo vreemd gevormde boomen te hooren. Dan bemerkt men pas, hoe weinig zelfs beschaafde menschen, nog van planten en plantencultuur afweten. Onder hoge boomen sluiten zich hieraan groepen *Rhododendrons*, die eenmaal in bloei zijnde tegen het groen der er achter staande Coniferen zeker goed zullen spreken. Ook de buiten uitgeplante *Rhododendrons* zijn toch van uitstekende kwaliteit, en het was zeker goed gezien veel laatbloeiende groepen te planten, daar die, wanneer het meerendeel der bolgewassen uitgebloeid is, zeker veel kleur aan het terrein zullen geven. Hieraan sluiten zich kleine vakjes met Darwintulpen, ieder vakje met een bepaalde soort beplant, en zeker zullen die den liefhebbers een goede gelegenheid bieden om de waarde van de mooie verscheidenheden te leeren waardeeren. Als achtergrond voor deze vakjes dienen weder zeer mooie Coniferen, die in fraai gevormde exemplaren hier uitgeplant waren.

En te midden van deze als het ware donkergroene omraming, ligt de z.g.n. „Fransche tuin”. De banden om de rechthoekige paden, die tijdens de eerste tijdelijke met Crocussen waren beplant, zijn gedurende de tweede met Hyacinten bezet. Prachtig komen de verschillende kleuren hier tot haar recht, en de waarde ervan, juist voor een dergelijken aanleg, zal iederen bezoeker duidelijk geworden zijn. Hoe vaak ziet men nog de vakken in zulke tuinen in het voorjaar onbeplant, terwijl zij juist dan met bolgewassen bezet een vreugde voor het oog konden zijn. Moge deze tentoonstelling in dit opzicht velen tot leering strekken.

Voortwandelande komen wij thans aan een groot gazon, waarin verspreide Tulpenvakken liggen tusschen mooie Coniferen, van welke laatste vooral een mooie groep *Pinus parviflora glauca* alsmede de eigenaardig kruipende *Juniperus Sabina tamariscifolia* de aandacht trekken.

Een lang pad slingert zich thans tusschen de dekheesters van den Hertenkamp, en daarvoor, alsmede er tusschen, liggen overal groepen met *Narcissen*, *Hyacinten*, *Muscari* en *Tulpen* beplant. Nu eens wordt het oog door deze, dan weder door gene groep geboeid, telkens treft ons weder een andere tint; waar wij ook kijken, overal bloemen, bloemen en nog eens bloemen in een overweldigende hoeveelheid, en toch weder zoo gerangschikt, dat de kleuren niet vloeken. Wat hebben zij, die hier bij het planten de leiding hadden, een goeden smaak getoond.

Voortwandelande komen wij thans aan de reeds meer besproken beek en thans, nu die aan beide zijden met groen en bloemen getooid is, is dit een bij uitstek idyllisch plekje. Zeer mooi doet het donker groen der *Rhododendrons* aan de helling, en wanneer straks de *Narcissen*, *Tulpen* en *Hyacinten*, die men aan den tegenovergestelden oever ziet bloeien, verwelkt en afgesneden zijn, dan zullen de mooie bouquetten van deze bloemheesters bij uitnemendheid hier weder kleur en afwisseling geven, de rustieke brug zal dan als het ware op bloembedden rusten. Werkelijk, het is hier een tooverachtig hoekje, en te betreuren is het, dat dit niet altijd kan blijven bestaan. Een werkelijk aangename afwisseling geeft een aan de overzijde geplant groepje *Araucaria imbricata*; deze eigenaardige boompjes komen daar uitnemend tot hun recht.

Wij gaan thans de brug over, en werpen een blik om ons heen. Waar wij ook heen zien, overal ontwaren wij bloemen, nu eens de verschillende tinten der *Hyacinten*, dan weder het gloeiende geel der *Narcissen*, of de schitterende kleuren der *Tulpen*. Het is een kleurenspeel zonder eind, dat toch het oog niet vermoeit, daar dit telkens een rustpunt vindt op een groep groene Coniferen of bonte Hulsten, of wel doordat het onderbroken wordt door de prachtige oude boomen, die den Hertenkamp sieren. Hier komt men eerst recht tot de ontdekking hoe uitnemend dit terrein zich voor deze tentoonstelling leent.

Weder doorwandelande, komen wij aan een mooie combinatie van gemengde bol- en wortelgewassen, die heel wat moois bevat. Aardige Tulpensoorten staan er in, mooie *Scilla's*, witte en blauwe *Muscari's*, schitterend roode *Anemone fulgens* en lichtblauwe *Puschkinia's*. Het is een groep, waar iedere liefhebber van mooie planten met plezier een tijd naar kijken zal. Al spoedig echter wordt ons ook weder door een andere groep geboeid, het zijn prachtig gekweekte *Aucuba's*, die onze aandacht vragen, en vol bewondering kijken wij naar de groote bladvariatie, die er tegenwoordig onder deze mooie heesters wordt aangetroffen, terwijl de koraalroode bessen zeer mooi tegen het goud- of zilverbont van de bladeren afsteken. Langs een reusachtige groep blauwe en

witte druifjes naderen wij, onder de hooge boomen doorgaande, de rotsgroep.

Maakte deze reeds bij ons eerste bezoek aan de tentoonstelling niet dien indruk, dien wij er van verwachtten, ook thans was dit niet het geval. Wij misten er die pakkende partijen in, die een dergelijke groep kunnen kenmerken, het geheel is te klein en te gedrukt. Wellicht vindt die teleurstelling voor een deel haar oorsprong hierin, dat de groep als het ware overweldigd wordt door de aantrenzende planten op staan. Zeer mooi doen o.a. de levendig gele *Caltha palustris fl. pl.*, de lichtergele *Doronicum's*, de witte *Arabis* waartusschen de verschillende paarse *Aubrietia's* bloeien op die rots zeer mooi, doch wij hadden het geheel groot-scher, sprekender, meer indrukwekkend verwacht, juist op dit punt, het centrum der tentoonstelling.

Iets verder ontwaren wij nog een allerliefst groepje *Magnolia stellata* met haar schitterend witte, stervormige bloemen, die mooi afstaken tegen het donkere groen der er voor geplante *Rhododendrons*, en hiernaast staat een alleraardigst groepje vasteplanten, waarin vooral de *Trillium grandiflorum*, met groote witte bloemen, *Primula denticulata* met paarsblauwe bloemhoofdjes en lieve *Saxifraga's* met stervormige rose bloempjes de aandacht vragen. Langs een groote vorm zeer mooi *Prunus Lauro-Cerasus* komen wij thans weder op den grooten middelweg, die de tentoonstelling in haar geheele lengte doorsnijdt.

Ter weerszijden onder de eeuwenoude boomen liggen hier de groepen kleurplante bolgewassen verspreid. Onmogelijk is het om het kleurspel te beschrijven, dat zich hier voor het oog ontplooit. Nu eens is het of groote roode vlammen tusschen de boomen doorspelen, dan weder of een geel tapijt op het gras is uitgespreid. De groote éénkleurige groepen wisselen af met vakken in de meest uiteenlopende kleurencombinatie's, en hier-tusschen liggen groote inlopenden Coniferen of *Aucuba's*, die er een aangename kleurverandering aan geven.

Wanneer men zich tusschen de duizenden bezoekers voortbeweegt, hoort men telkens uitroepen van bewondering nu eens over een reuzengroep Narcissen, dan weder over een mozaiek van telzeldzame soorten bekijkt, dat hier is bijeengebracht.

Telkens ziet men wat anders, en wanneer men aan het eind bij het ontvangsalon gekomen is, dan staat men, in de richting van het Paviljoen ziende, geboeid over zooveel kleuren en verwonderd over de kennis van hen, die de honderdduizenden bollen plantten met de wetenschap, dat zij een kleurig maar toch harmonieus geheel zouden vormen.

Een niet geringe verdienste van deze permanente tentoonstelling zal zeker de lange duur en de afwisseling, die zij biedt, zijn, want telkens verandert de aanblik. Eerst waren het de Crocussen, thans zijn het de Hyacinten, Narcissen en vroege Tulpen die bloeien. Wanneer een gedeelte daarvan is uitgebloeid, beginnen de late Tulpen haar kleuren te tonen en tegen dat die verwelkt zijn, zullen de Darwintulpen en *Rhododendrons* de aandacht vragen. Telkens ziet men dus verandering, iederen keer andere kleuren, andere tinten en nog verscheidene weken kan dit zoo voortduren.

Door tienduizenden is de tentoonstelling tot heden bezocht, allen zullen haar roem verkondigen, zoodat de stroom van bezoekers zal aanhouden en zij allen zullen hun dankbaar zijn, die dit schoone geheel tot stand brachten, zij zullen wijd en zijd den lof verkondigen van onze Nederlandsche kweekers. Een hartelijk woord van hulde aan de regelingscommissie, meer speciaal aan haar bekwamen voorzitter, den heer Th. van Waveren, is hier zeker op zijn plaats.

E. Th. W.

LANGS DIJKEN EN WEGEN.

VLIEGENVANGERSNEST IN EEN BLOEMPOT.

DE grauwe vliegenvanger (*Muscicapa grisola*), wat kleiner dan onze huismus, is op enkele M. afstands gemakkelijk te kennen aan de lichte vlekjes op de kruin en de bruine op den vuilwitten onderkant van zijn kleedje. Het is een insecten-eter (vliegen). Het schuwt de menschen geenszins en getuigt dat vaak door de keuze van nestgelegenheid. Verleden jaar bouwde een paartje zijn nestje in een der leiboomen langs den muur van mijn woning, op manshoogte. 's Zondags-avonds zag ik een begin van nest. Donderdags daarop lag 't eerste eitje er in en 's Maandags het vijfde. Daarna begon het broeden. Een week later maakte buurmans kat aan die vogel-idylle een eind en verhinderde mij daardoor het broedende vogeltje, — bijzonder mak —, te kieken.

Ik kreeg er echter iets aardigers voor in de plaats. Een juffrouw, die in de buurt bewoont, had al eenkele lentes achtereen in een bloempot, die in haar koepeltje hing, een vliegenvangersgezin geherbergd. Ook dit jaar liet haar gast zich niet wachten. Toen de juffrouw van haar zomeruitstapje terugkeerde, lagen er zelfs de jongen in het nest. Ik kreeg een boodschap en toog er met de camera heen. Dat vond ik dan al zeer curieus. Toen ik kwam, hoorde ik, dat er 's morgens al een uitgevlogen was.

Foto J. Vijverberg.

NEST MET JONGE VLIEGENVANGERTJES IN EEN BLOEMPOT.

Dat maakte de zaak niet gemakkelijker. Ik moest den pot nog laten zakken ook. Wonder boven wonder bleven de jongen stil zitten. Ik stelde de camera, belichtte lang en de vogeltjes verroerden zich niet. Ik deed nog een opname, hing den pot weer als te voren en ging mijn plaatjes ontwikkelen. Naar de mooiste foto is bovenstaande afbeelding gemaakt.

MERELNEST MET JONGEN.

Ik moest mijn plan, een broedende merel op haar nest te kieken, opgeven, nadat mijn camera, goed verborgen, voor zoo'n nest had opgesteld gestaan, een heelen namiddag lang. Hoe „vast" hij ook overigens zat te broeden, de vogel kwam er niet op.

Vijf minuten, nadat ik het toestel weggenomen had, was hij weer present.

Niet zoo bezwaarlijk ging het, een nest met jongen te kieken, (zie afbeelding). De beestjes waren echter al groot. Terwijl ik de camera stelde, vloog er zelfs al één het nest uit. De drie, die er nog in zaten, hielden zich doodstil, zoodat ik bij betrekkelijk lang belichten toch, een scherpe foto kreeg.

Noordgouwe.

J. VIJVERBERG.

Foto J. Vijverberg.

NEST MET 3 JONGE MERELS.